

GALESIA

Pol One Towe eite Omo Galesia ma'e Lese Ausawi

Galesia Peri Tutawe

Pol omo pani Galesia sahe lu taune ma'e Jisas lo peri au te'e fiyariteye su, lu taune tomu ne'ese Jisas ne tote tawesi umasiteye. Serai lu taune omo tere'e tere'e sahe Owane Sitewi ma'e ta'uweraiyei ne au te'e wisereye nine'iteye. Nowe me'iye ta se Juda lo lu tewi tamo omo pani ape ma'e fai. Lowe Pol lo peri ne lowe ma'e au te'e naruteye. Lowe apou te'eye, "Fene lu taune wara'i a'i Owane Sitewi lo nihe se heneraiyei ne totesiya su, fene Moses lo yo peri werese fa wanu umasite." Pol peri lowe lo wanuwe su, le lowe ma'e ai marepi toteye. Le lowe ma'e te'eye, "Nomo Moses lo yo peri umasinamiyei su, Krai me tape'i sahe temeniyeye su, yahowa'i henerai." Sosu nomo yo seni luwaru a'i sahe irosiya. Serai le lu taune omo pani Galesia sahe apou te'eteye. "Fene Juda lo lu ape lo peri wawero me'iyei ma'e atati arunatiyewe, Jisas lo peri wiyeme a'i umasina-mite."

¹ Ane Pol. Meni Owane Jisas Krai, sosu Owane Sitewi Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo, lowesi lai ane lu taune ma'e peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariyei ne ariariye eimawesawi. Jisas temeniyeye su, Owane Sitewi lai le si tame au ta'ane norohuwe sineye. Owe lu tamo ane ariariyeyei

ne ei ani ta'ame. Aiwawe lu lo marepi lai ane eimawesawi ta'ame.

² Ane, sosu kaiyemo tamo, ane mase irosiya ape, aiwawe a'i, nomo one towe eite lu taune ma'e, Meni Owane Jisas lo peri umasisiya ape, omo pani Galesia irosiya ape ausawiyei.

³ Ane Owane Sitewi, Tai Pefine a'i nomo lo, sosu Meni Owane Jisas Krai aiwawe a'i fene ma'e feraferiyei lowesi lo, sosu marepi fetane a'i lowesi lo neri a'i auwei ne ei towerisiya.

⁴ Tu naifa nomo yo seni luwaru a'i lo kairefi unahi iroteye. Nomo yo seni pefine a'i irorowata. Ahowa, Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, le lai nomo yo seni luwaru a'i nomo lo ani ta'ane sasariyewe, nomo ma'e marepi hepene he'i a'i auwe. Serai nomo yo seni luwaru a'i lo kairefi unahi iro ta'ame. [Ga 2:20]

⁵ Serai nomo Owane Sitewi Pefine ma'e mi mi pasi pasi weriyei weriyei au wisereyenamite. Peri ape wiyeme a'i tene!

Krais lo peri heneruwe wisere a'i ta'i a'i ne.

⁶ Ane peri ta fene ne wanuwe. Fene witane a'i se Owane Sitewi me'iyeni ma'e atati arunatiyewe, peri heneruwe tere'e a'i ta tote umasiteye. Le fene Krai lo feraferiyei se ei aniye. Serene ane fene ne hepene se su'ariye.

⁷ Wanure! Krai lo peri heneruwe pefine a'i ne. Peri heneruwe tere'e tere'e werese a'i wawero a'i tene! Lu tamo lai marepi fene lo au areare meremereyeyei ne totesiya. Lowe Krai lo peri heneruwe wara'i a'i au atati luwaruweyeyei ne totesiya. [Ap 15:1,24]

⁸ Nomo fene ma'e fai su, nomo peri heneruwe wara'i pefine a'i fene ma'e au te'e fiyari areiyet-eye. Ahowa, nomo lai peri heneruwe wawero a'i fene ma'e au te'e fiyariyei su, sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo ipari wisere a'i tamo peri heneruwe wawero a'i fene ma'e au te'e fiyariyei su, Owane Sitewi lai lowe werese yehe omo ma'e weriyei weriyei itomu ti sero'owei ne ani fu arosawirowa. [1 Ko 16:22]

⁹ Ane nowe tu naifa peri ta fene ma'e au te'eye. Serai ane peri ape fene ma'e tame te'esiya. Peri heneruwe wisere a'i a'i ape nomo lai fene ma'e au te'e areiyeteye ape, wiyeme pefine a'i tene! Meni ta peri heneruwe wawero a'i fene ma'e au te'eyei su, Owane Sitewi lai le yehe omo ma'e weriyei weriyei itomu ti sero'owei ne ani fu arosawirowa.

¹⁰ Ane peri eito eite au te'eyei su, ane lu lo marepi nine'iyei wanuwe ne totesiya awere? Opiyai! Ane Owane Sitewi lo marepi nine'iyei wanuwe ne totesiya awere. Ane lu taune ma'e marepi wisere a'i wanuwe ne totesiya awere? Ahowa, ane lu taune lo nine'iyei wanuwe ne toteyei su, ane Krai lo wiyawi yahowa'i siye meni irorowata. [1 Te 2:4]

Owane Sitewi lai Pol au te'eyei ne ei ani ariariy-eye.

¹¹ Kaiyemo mo, Krai lo peri heneruwe ne, ane fene ma'e peri wiyeme a'i au te'esiya. Serai fene peri ano wanu etire. Peri heneruwe ape ane au te'e areiyesiya ape, lu lo marepi ma'e fai ta'ama. [Mt 16:17]

¹² Lu tamo peri heneruwe ape ane ma'e au te'e ta'ame. Aiwawe a'i lowe peri heneruwe ape ane

ma'e au atuatu ta'ame. Ahowa, Owane Jisas Kraiss lai peri heneruwe wisere a'i lo ane ma'e au atuatu areiyeteye.

¹³ Yo seni ano, ane tu naifa iroteye ape, fene wanu so'oruwe tepa'asiye. Tu naifa ane Juda lo meni owane pefine a'i ne. Ane Juda lo yo peri werese umasinamiteye. Ane lai lu taune Kraiss lo yo seni tote umasiteye ape, au luwaruwe etinamiteye. Ane lowe ma'e au feraferai ta'ame. *[Ap 8:3]*

¹⁴ Ane Juda lo yo seni iroteye su, ane Juda lu tewi tere'e werese ane ponei sahe iroteye ape, ani fu arowe. Ane Juda lo meni owane pefine heneraiyei ne toteye. Ane mi mi weriyei Juda lo ya'ariyei lo yo seni iro etinamiteye. *[Ap 22:3]*

¹⁵⁻¹⁶ Ahowa, Owane Sitewi lai tu naifa weriyei weriyei ane le ne au te'e areiyeyei ne ariariyeye. Tu mai ano ane autei ta'ame su, le ane feraferaiyei lo se ei aniyeye. Nowe me'iyeye su, le meni eime lo ane ma'e au atuatuwei ne nine'iyeye. Le ane lu tewi tere'e ma'e peri lo au te'e areiyeyei ne ei aniyeye. Le ane ei aniyeye su, ane lu tere'e tamo ane ma'e Kraiss lo peri au atuatuwei ne ei toweri ta'ama. *[Ais 49:1; Ga 2:7]*

¹⁷ Ane omo Jerusalem ma'e lu ape Jisas tu ei aniyeye ape, ei toweriyei ne i ta'ame. Le ane me'iyeye su ei aniyeye. Ahowa, ane omo pani Arebia ma'e fi. Nowe me'iyeye su ane omo Damaskus si tame fi.

¹⁸ Iyu menei hesi heta i tepa'asiye su, ane omo Jerusalem ma'e Pita siye so'oruweyei ne yaneye. Ane le mase poweiyeye mi ereti feni hesi lowe feni werese te'e tiyatiteyei ne iroteye. *[Ap 9:26]*

¹⁹ Ahowa, ane Meni Owane Jisas lo pa'ise Jems

siyeye. Ane lu tere'e, Jisas tu ei aniye ape, siye ta'ame.

²⁰ Serai peri eite ane fene ma'e lese ausawisiya ape, Owane Sitewi so'oruwe tepa'asiye. Peri werese ano wiyeme pefine a'i tene! Ane fene ma'e areare se ta'ame.

²¹ Ane omo Jerusalem arunati su, ane omo pani Siria, sosu omo pani Silisia ma'e fi. [Ap 9:30]

²² Lu taune Kraiss lo yo seni umasinamiteye ape, omo pani Judia sahe, lowe nihari ano siye so'oru ta'ama.

²³ Ahowa, lowe peri ta ane ne wanuwe. “Meni ape, Pol, nomo werese Kraiss lo yo seni umasisiya ape, au luwaruwenamiteye. Le lu taune ma'e Kraiss ne tote tawesiyei ne au te'e areiyeteye. Nowe tu naifa le Kraiss ne tote tawesiyei ape au luwaruwayei ne toteye.”

²⁴ Serene, lowe Owane Sitewi Pefine ma'e ane ne au te'e wisereyenamiteye.

2

Lu aposel ape mo Pol ne marepi ta'i a'i toteteye.

¹ Sosu a'i pe iyu menei ereti feni hesi lowe hesiyo hesiyo (14) i tepa'asiye su, ane, Barnabas aiwawe a'i omo Jerusalem ma'e si tame yaneye. Notosi meni Taitus mase aiwawe heneti. [Ap 15:2]

² Owane Sitewi lai ane ma'e etiri ta au atatuwe. Le ane ma'e omo Jerusalem ma'e lu owane ma'e Jisas tu ei aniye ape, au te'eyei ne eimawesawi. Ane lu owane ta'i ta'i eresene a'i ta'uweraiyewe, lowe ma'e eiye, “Peri heneruwe wisere a'i ape ane au te'e areiyesiya ape, ane lu tewi tere'e ma'e au te'e fiyarisiya.” Serai ane

omo Jerusalem ma'e fiyewe, lowe se apou te'e tiyatiye. “Ane lu tewi tere'e ma'e Kraiss lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyarisiiya.” Wiyawi werese ano ane tu iroteye ape, sosu ane pereye irosiiya ape, lowe ane me'iyeni ma'e atati arurowa awere? Ane lu tewi tere'e ma'e Kraiss lo peri te'e fiyariyei su, lu owane ape mo ane ne ai marepi toterowa awere? Serene ane atoweiyeyewe, ane lu owane ape mo eresene a'i au te'e tiyatiyei ne fi.

³ Meni ape Taitus, Pani Grik ma'e fai ape, ane mase iroteye. Ane apou toteye, lowe Taitus lo tahe towei. Ahowa, lowe le ma'e apou te'e ta'ame, “Ne Juda lo lu tewi fa heneraire.” Lowe Juda lo yo seni umasi ta'ame. Ahowa, lowe tahe lo tewi tou ta'ame.

⁴ Serene ane peri ape toteye. Ahowa, Lu tamo Kraiss lo yo seni umasi areareteye ape, lowe nomo mase erese a'i ta'uwerai. Lowe Kraiss Jisas lo yo seni asevaro a'i, nomo iroteye ape, siye etiyei ne toteye. Lowe apou totesiiya, “Lu taune Kraiss ne tote tawesiiya ape, lowe werese Juda lo ya'ariyei yo seni fa umasinamite. Serai lowe werese wiyawi yahowa'i siye lu taune fa henerairowa.” Ahowa, nomo Kraiss ne tote tawesiiyei su, nomo Juda lo yo peri lo kairefi unahi iro te ta'ame. [*Ga 1:7; 5:1,13*]

⁵ Ahowa, nomo marepi lowe lo mi mi werese se tote umasi ta'ame. Kraiss lo peri heneruwe wisere a'i pefine a'i fa ironamite. Serene nomo lowe ma'e te'e kairefiyeye. “Nomo marepi fene lo umasirowata.” Serai fene Kraiss lo peri heneruwe ape wanuweii su, peri wara'i a'i fene mase ironamirowa.

⁶ Lu owane werese ne, marepi ano apou a'i totesiya. Lowe iyape erasi totesiya ape, etiri yahowa'i ne. Owane Sitewi lu taune lo yo seni au hese ereirowa su, le nihari tahe siye ta'ame. Ahowa, le marepi papu au hese ereirowa. Lu owane ape mo ane ma'e te'e tiyatiye su, lowe peri he'i a'i au te'e ta'ame.

⁷ Ahowa, lowe marepi tere'e toteye. Lowe etiri ape siye so'oruweye. Owane Sitewi lai ane lu tewi tere'e werese ma'e peri heneruwe wisere a'i lo au te'e fiyariyei ne ei aniye. Apou wou a'i le meni Pita, Juda lo lu tewi werese ma'e au te'e fiyariyei ne ei aniye. [Ap 22:21]

⁸ Serai Owane Sitewi lai kairefi lo se ane lu tewi tere'e ma'e eimawesai. Sosu aiwawe a'i le meni Pita kairefi lo se Juda lo lu tewi ma'e eimawesawi.

⁹ Lu owane ape mo Jems, Pita, Jon, lu taune tamo lowe ne apou toteteye. Lu taune Kraisi ne tote tawesisiya ape, ta'uweyei su, lu hesi heta lu owane pefine a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo marepi notosi ne siye so'oruweye. Owane Sitewi lai ane wiyawi ape irowei ne auwe. Serene lowe ereti se Barnabas, ane notosi eriteye. Notosi lowe ma'e ereti se eriteye su, nomo Owane Sitewi lo wiyawi lefeifo henerai tepa'asiye. Nomo marepi ta'i a'i toteteye. Barnabas ane, notosi lu tewi tere'e ma'e au te'e fiyarirowa. Sosu lowe Juda lo lu tewi ma'e au te'e fiyarirowa.

¹⁰ Sosu lowe notosi ma'e peri ta te'e toweriye. "Fenesi lu taune ma'aru etiri ariye ape au pati anire." Etiri ape ane aiwawe a'i tote ironamisiya. [Ap 11:29-30]

Pol lai Pita lo marepi luwaru a'i au fareraiye.

¹¹ Sosu a'i pe Pita omo Antiok ma'e henerai su, le marepi luwaru a'i toteye. Serai ane le ma'e lu taune lo nihe se au te'e fareraiyeye. Le yo seni luwaru a'i irowe.

¹² Nowe tu naifa Jems Juda lu tewi tamo omo Antiok ma'e eimawesai. Pita lu tewi tere'e tamo mase mi mi werese ene ayei ne onuteye. Serai Juda lu tewi ape mo henerai su, le lowe ne atoweiye. Le apou toteye, "Juda lo lu tewi lai lu tewi tere'e werese lo tahe touwei ne toteye." Serene le lu tewi tere'e ape mo me'iyeni ma'e atati aruteye. [Ap 11:3]

¹³ Sosu aiwawe a'i Juda lo lu tewi tere'e tamo lai Krai ne tote tawesiteye ape, Pita lo marepi luwaru a'i tote umasiteye. Lowe aiwawe a'i marepi hesi a'i totete. Lowe lai Barnabas aiwawe a'i marepi luwaru a'i lowe lo tote tatai aniteye.

¹⁴ Yo seni luwaru a'i ape lowe iroteye ape, lowe Krai lo peri heneruwe wiyeme pefine a'i umasi ta'ame. Serai ane yo seni luwaru a'i lowe lo siyeteye su, ane lu taune lo nihe se Pita ma'e eiye, "Mai no auteiye su, ne Juda lo meni pefine a'i ne. Ahowa, ne Krai ne tote tawesiye su, ne Juda lo yo peri lo kairefi unahi iro ta'ame. Ne lu tewi tere'e lo yo seni wou ironamisiya. Ne Juda lo yo seni pefine iro ta'ame. Serai ne piyene lu tewi werese ma'e apou eisiya awere? 'Fene Juda lo ya'ariyei yo seni werese fa umasinamite.'

¹⁵ Peri ape wiyeme a'i ne. Mai nomo lo nomo auteiye su, nomo Juda lo lu tewi pefine a'i henerai. Owane Sitewi lai yo peri lo nomo ma'e auwe. Nomo lu tewi tere'e wou ta'ama. Owane Sitewi lai

lowe ma'e yo peri lo au ta'ame.

¹⁶ Nomo peri eite siye so'oruwe tepa'asiye. Lu taune ta mo Meni Owane Jisas Krai ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi yo seni luwaru a'i lowe lo au sasari pamowerowawe, nihe lo sahe asevaro a'i henerairowa. Meni ta Owane Sitewi lo yo peri tote umasinamiteyei su, le Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i henerairowata. Nomo aiwawe a'i Krai Jisas ne tote tawesiye su, Owane Sitewi lo nihe se nomo wara'i a'i henerai. Nomo Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i umasirowata. Owe meni ta Owane Sitewi lo yo peri umasirowata. Serai Owane Sitewi lo nihe se, lowe wara'i a'i henerairowata. [*Ap 15:10-11; Ro 3:20-28; Ga 3:11*]

¹⁷ Sosu nomo Krai mase nate tawesisiya su, nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerai. Serai nomo Juda lo yo peri me'iyeni ma'e atati aruwei su, Krai lai nomo yo seni luwaru a'i au irorowa awere? Opiyai! Owe ape totete.

¹⁸ Ane Owane Krai Jisas lo ferafereiyeyi fene ma'e au te'e areiyeye su, ane Owane Sitewi lo yo peri ani fu aro po'uteteye. Sosu ane Owane Sitewi lo yo peri ta'ane kairefiyeyeyi su, ane meni ta Owane Sitewi lo yo peri arisinamirowa ape, henerairowa.

¹⁹⁻²⁰ Krai me tape'i sahe temeniyeye su, le Moses lo yo peri au ta'ane po'uteye. Serai ane le ne tote tawesiye su, ane me tape'i sahe wou temeniyeye. Serai Moses lo yo peri lo kairefiyeyeyi ane ne au noweinowei ta'ame. Ane meni temeniyeyeyi wou a'i ne. Ane Krai ne tote tawesiye su, le marepi hepene ano papu wiye. Marepi hepene tahe pa'are ano irosiya ape, ane Jisas lo

tote tawesiyei se ironamisiya. Le ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteyewe, ane ne me tape'i sahe temeniyeye. [Ga 1:4]

²¹ Serai ane Owane Sitewi lo feraferiyei me'iyeni ma'e atati arurowata. Ahowa, meni ta Owane Sitewi lo yo peri werese umasi-namirowawe, Owane Sitewi lo nihe se asevaro a'i henerairowa su, sosu Krai lai yahowa'i temeniyeye.”

3

Tote tawesiyei ape lai yo peri weriyei ape hi ani ararowe.

¹ Lu taune Krai ne umasisiya ape, omo pani Galesia sahe irosiya ape, marepi fene lo meremereye a'i ne. Lu ape mo lai fene ma'e arearet-eye. Fene peri nomo lo wanu areiyeteye. Jisas Krai me tape'i sahe temeniyeye. Fene wanu so'oruwe areiye tepa'asiye.

² Ane peri ta'i fene ma'e ei towerisiya. Fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i aniye su, fene Moses lo yo peri umasiteye awere? Fene Krai lo peri heneruwe wanu tote tawesi umasinamiteye awere? Fene Krai lo peri heneruwe wanu tote tawesi umasiteye su, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo marepi hepene fene lo papu ma'e eimawe arosai.

³ Marepi fene lo meremereye a'i ne. Fene tu Krai lo peri heneruwe wanuwe su, fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i umasinamiteye. Per-eye fene hepene wara'i a'i lo me'iyeni ma'e atati aruwewe, marepi towafi fene lo tote umasisiya.

⁴ Fene Kraiss ne tote tawesiteye su, lu tamo fene ma'e fofowei erasi auwe. Serai fofowei ape mo fene teriteye ape, yahowa'i henerai awere? Ane marepi sitewi fene lo so'oru ta'ama.

⁵ Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo fene ma'e auwe. Serai ane fene ma'e ei towerisiya. Le wiyawi erasi pefine tomu ne'ese a'i fene ma'e au ta'aneteye. Fene Moses lo yo peri tote umasiteye awere? Ahowa, fene Kraiss lo peri heneruwe wanu tote tawesi umasiteye.

Abraham Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamiteye.

⁶ Abraham lo yo seni tote etire. Owane Sitewi lo peri apou te'esiya,

“Le Owane Sitewi ne wanu tote tawesi umasiteye.

Serene Owane Sitewi lai tote tawesiyei lo siyeye su, le Owane Sitewi lo nihe se meni aseyaro a'i henerai.”

Stt 15:6

⁷ Serai fene peri wiyeme a'i wanu etire. Abraham lo lu tewi pefine werese a'i, lowe Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamiteye.

⁸ Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai one towe sahe apou te'e areiyeye. “Lu tewi tere'e werese Ane ne tote tawesiyei su, lowe nihe lo se lu taune aseyaro a'i henerairowa.” Serai Owane Sitewi lai peri heneruwe lo Abraham ma'e apou au te'e areiyeye.

“Ane Owane Sitewi lai eime auwe no se lu taune werese ma'e au wisereyenamirowa.”

Stt 12:3

⁹ Abraham lai Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Serai Owane Sitewi lai le ma'e marepi wisere erasi a'i au totenamiteye. Serene lu taune werese

Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e aiwawe a'i marepi wisere erasi a'i totenamitorowa.

¹⁰ Lu taune werese Moses lo yo peri umasiyei ne toteyei ape, lowe Owane Sitewi lo ai marepi unahi ironamitorowa. Lowe yo peri werese ape mo umasirowata. Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye.

“Lu taune werese Moses lo yo peri werese umasi ta'ame su, Owane Sitewi lo ai marepi lowe ma'e ironamitorowa.” *Lo 27:26*

¹¹ Owe meni ta Moses lo yo peri umasinamiteye. Serai Owane Sitewi lo nihe se owe meni ta ase-yaro wara'i a'i ironamitorowata. Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye.

“Meni ta, menitani ta Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, lowe Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerairowa.” *Hab 2:4*

¹² Meni ta Moses lo yo peri wanu tote umasiyei su, le mi mi weryei yo peri ape mo umasiyei ne toteye. Ahowa, le Owane Sitewi lo marepi pefine tote tawesi ta'ame. Moses lo yo peri apou te'esiya.

“Fene yo peri werese tote umasiyei su, fene mi mi pasi pasi ironamitorowa.” *Wkp 18:5*

¹³ Serai Moses lo yo peri ape nomo ma'e au luwaruweteye. Ahowa, Krais lai nomo si tame ete hene aniyeye. Le yaru nomo lo atati aniyeye. Serai yo seni luwaru werese a'i nomo lo le lai aniyeye. Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye, *[Ro 8:3]*

“Meni ta me tape'i sahe aine tawere tawesiyeye su, le Owane Sitewi lo ai marepi unahi iroteye.” *Lo 21:23*

¹⁴ Serene Krai me tape'i sahe temeniyeyewe, nomo si ete hene aniyē su, le Owane Sitewi lo te'e naneiyēi ape lu taune ma'e Moses lo yo peri umasi ta'ame ape, aitari. Te'e naneiyēi ape Owane Sitewi lai Abraham ma'e au te'eye. Te'e naneiyēi ape Krai Jisas se fai. Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo nomo ma'e auwei ne te'e naneiyē. Nomo Jisas ne tote tawesiyēi su, nomo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i anirōwa.

Owane Sitewi lai te'e naneiyēi lo Abraham ma'e auwe.

¹⁵ Kaiyemo mo, ane fene ma'e peri ta au te'e areiyēsiya. Lu hesi peri ta one towe sahe peri pefine te'e naneiyēi su, lowesi marepi ta'i a'i apou te'erōwa. “Notosi peri pefine te'e naneinamiyēi ape, wanu umasirowa.” Lowesi peri ape te'e tepa'asiyēi su, owe meni ta peri ape einamirowata. Aiwawe a'i owe meni ta peri he'i a'i peri pefine te'e naneinamiyēi ape, papu leserowata.

¹⁶ Owane Sitewi lai peri te'e naneiyēi tamo Abraham sosu eime auwe lo ma'e au te'e areiyēeye. Owane Sitewi apou ei ta'ame. “Ane peri te'e naneiyēi Abraham sosu eimane auwe werese nowe me'iyē ma'e henerairōwa ape, au te'e naneiyē,” Eimane auwe werese lu taune tomu ne'ese aiwawe a'i ne. Ahowa, le peri te'e naneiyēi meni ta'i ne au te'eye. Meni ape Krai tene! [Stt 12:7; 13:15; 24:7]

¹⁷ Peri ano lo eti ane fene ma'e te'eye. Owane Sitewi lai meni Abraham ma'e peri te'e naneiyēi ta au te'eye. Sosu Owane Sitewi le ma'e eiye. “Ane

peri te'e naneiyei werese ano umasinamirowa.” Moses lo yo peri iyu menei 430 me'iye su henerairowa. Moses lo yo peri ape lai Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei atati arurowata. *[Kis 12:40]*

¹⁸ Sosu nomo Moses lo yo peri werese wanu umasinamiyei su, nomo Owane Sitewi lo etiri nomo ma'e au te'e naneiye ape anirowa awere? Opiyai! Nomo yo peri ape umasiyei su, nomo Owane Sitewi lo etiri anirowata. Sosu Owane Sitewi lo peri nomo ne au te'e naneiyei ape, nomo anirowata. Ahowa, Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei lo Abraham ma'e au te'e areiyeye su, le marepi wisere a'i Abraham ma'e erasi a'i auwe. *[Ro 4:14]*

¹⁹ Serai Piyene Owane Sitewi nomo ma'e yo peri lo auwe awere? Yo peri ape lu taune werese ma'e nomo mase yo seni luwaru a'i lowe lo au atuatumamiteye. Sosu Abraham lo eime auwe henerairowa su, Moses lo yo peri iro po'uterowa. Owane Sitewi lai yo peri lo ipari wisere a'i tamo Moses ma'e auwei ne eimawe arosai. Sosu Moses lai Owane Sitewi lo yo peri lu taune ma'e auwe. *[Ro 5:20; Ap 7:38]*

²⁰ Owane Sitewi Juda lo lu taune ma'e yo peri lo auwe su, etiri hesi heta iroteye. Owane Sitewi yo peri ape auwe. Juda lo lu taune yo peri ape fu tote umasite. Sosu Meni ta ponei sahe teiteye. Ahowa, Owane Sitewi peri te'e naneiyei lo au te'eye su, le ta'i a'i etiri ape irowe. Serai meni ta ponei sahe teiteye ape iro ta'ame. Piyene awere? Lu taune le peri te'e naneiyei au te'eye ape, lowe etiri ta ironamirowata.

Moses lo yo peri lo sitewi.

21 Sosu a'i pe fene eiwerou totesiya awere? Moses lo yo peri ape lai Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape se ai atu tiyatisiya awere? Opiyai! Yo peri ta nomo ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa ape, irorowa su, sosu nomo yo peri ape umasiyei su, Owane Sitewi lo nihe se nomo lu taune aseparo a'i ironamitorowa. *[Ro 8:2-4]*

22 Peri ape wawero a'i ne. Owane Sitewi lo peri one towe sahe nomo ma'e apou atuatu areiyesiya, "Lu taune omo werese sahe yo seni luwaru a'i ti tawesinamitorowa. Serene nomo le ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei lo nomo ma'e au te'erowa. Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape lu taune werese ma'e Jisas Kraiis tote tawesisiya ape auwe."

23 Sosu a'i pe tote tawesiyei lo henerai ta'ame su, Moses lo yo peri ape lai nomo ti tawesinamiteye. Me'iye su Owane Sitewi lai nomo ma'e Kraiis ne tote tawesiyei lo ape amerame a'i aiyerowa ape, au atuatuwe. Serai nomo le ne tote tawesiyei su, nomo marepi fetane pefine a'i ironamitorowa. *[Ga 4:3]*

24 Serai tu naifa nomo Moses lo yo peri unahi teiteye. Moses lo yo peri ape nomo ma'e nomo Kraiis au atuatu teye. Serai Kraiis henerai su, le tote tawesiyei nomo ma'e au atuatu areiyeye. Sosu nomo le ne tote tawesiyei su, nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i ironamitorowa. *[Ro 10:4]*

25 Sosu nomo le ne tote tawesiyei su, nomo Moses lo yo peri ape unahi iro se ta'ame ne.

26 Fene Kraiis Jisas ne tote tawesiye su, fene Owane Sitewi lo eimane henerai. *[Jo 1:12]*

²⁷ Serene Meni ta fene sa'i au huwe su, fene lu taune ma'e apou atuatu areiyeye, "Nomo Owane Sitewi lo eimane pefine a'i ne. Sosu nomo Kraiss lo yo seni wara'i a'i tote umasinamitorowa." [Ro 6:3]

²⁸ Juda lo lu taune Kraiss ne tote tawesiyei su, Juda lo yo seni yahowa'i henerairowa. Sosu meni ta omo pani Grik ma'e fai ape Kraiss ne tote tawesiyei su, Grik lo yo seni yahowa'i henerairowa. Lu taune wiyawi yahowa'i iroteye ape, Kraiss ne tote tawesiyei su, yo seni lowe lo yahowa'i henerairowa. Lu taune iyape se Kraiss ne tote tawesiyei su, marepi lowe lo aiwawe yahowa'i henerairowa. Sosu lu werese, sosu taune werese, lowe ta'i ta'i a'i Kraiss ne tote tawesiyei su, lowe aiwawe a'i henerairowa. Fene werese Kraiss Jisas ne tote tawesiyei su, fene lu taune tere'e aiwawe wou henerairowa. [Ro 10:12]

²⁹ Fene Kraiss lo lu tewi pefine a'i iroteye su, fene Abraham lo eimane auwe wou a'i ne. Serai etiri Owane Sitewi lai Abraham au te'e naneiye ape, fene Owane Sitewi lo etiri aiwawe a'i anrowa. [Ro 4:13]

4

¹ Sosu a'i pe ane fene ma'e te'esiya. Meni eime ta oso a'i irosiya su, le aite lo etiri iyami anrowata. Le wiyawi yahowa'i siye meni wou a'i ne. Nowe me'iyeye su meni eime erasi heneraiyei su, le aite lo etiri iyami werese anrowa.

² Meni eime ape oso a'i irosiya su, aite pa'ise lo ape lai au noweinoweinamirowa. Etiri iyami werese meni tere'e ta lai au noweinoweinamirowa. Nowe ta se aite pefine nowe ta ariariyeye ape,

henerairowa su, meni eime ape erasi a'i henerai. Serai aite pa'ise lai le ma'e etiri iyami werese ape aurowa.

³ Sosu aiwawe a'i nomo eimane osu wou a'i ne. Nomo hepene lo kairefi a'i unahi iroteye. Nomo lowe lo wiyawi yahowa'i lu taune wou a'i ne. [*Kl 2:20*]

⁴ Nowe ta Owane Sitewi ariariyeye ape, henerai su, le meni eime ta'i a'i lo hi awei sahe eimawe arosai. Menitani ta lai le auteiye. Le Moses lo yo peri unahi iroteye. [*Jo 1:14; Ro 1:3*]

⁵ Le Moses lo yo peri unahi iroteye su, le fara'u lu taune tere'e Moses lo yo peri unahi ironamiteye ape, si ete hene aniye. Serai nomo Owane Sitewi lo eimane pefine a'i henerai.

⁶ Serai fene eimane pefine lo henerai tepa'asiye su, Owane Sitewi lai meni eime lo Hepene Wara'i a'i fene ma'e eimawe arosai. Le marepi hepene fene lo papu fa ironamite. Sosu Hepene Wara'i a'i lo peri apou utesiya. "Owane Sitewi Tai Pefine a'i, ne Tai Pefine a'i nomo lo ne."

⁷ Tu naifa fene wiyawi yahowa'i lu taune wou a'i iroteye. Ahowa, pereye nowe eite se fene wiyawi yahowa'i lu taune ta'ama. Fene eimane pefine a'i lo wou a'i henerai. Serai fene eimane pefine a'i lo irosiya su, Owane Sitewi lai fene ma'e au ferafereiyewe, fene ma'e etiri werese lo aurowa. [*Ro 8:15-17*]

Pol Galesia lo lu taune ne marepi erasi a'i toteteye.

⁸ Sosu a'i pe tu naifa weriyeyi fene Owane Sitewi pefine so'oru ta'ama su, fene god wawero a'i tomu ne'ese ape mo tote umasinamiteye. Fene god

wawero lo wiyawi yahowa'i anisiye siye lu taune. Fene lowe ne arunatirowata.

⁹ Ahowa, pereye nowe eite se fene Owane Sitewi pefine so'oruwe tepa'asiye. Ei, Owane Sitewi lai fene so'oruwe tene! Serai fene peri ano wanure! Fene piyene sepei lo kairefi wawero a'i ape si tame atati umasisiya awere? Fene piyene kairefi wawero yahowa'i lowe lo unahi irotereme awere?

¹⁰ Serai fene ya'ariyei lo peri tote umasinamisiya. Fene nowe mi lo yo peri, yame lo yo peri, nowe mi mi, sa'i lo yo peri, sosu iyu menei lo yo peri fene lai tote umasinamisiya. [*Ro 14:5; Kl 2:16*]

¹¹ Ane fene ne atoweiye irosiya. Wiyawi ape ane fene ma'e au ta'aneteye ape, yahowa'i henerairowa.

¹² Kaiyemo mo, ane fene ma'e peri kairefi a'i ta eisiya. Fene pereye nowe eite se ane wou a'i fa heneraire. Ane fene aiwawe a'i irosiya. Nomo Moses lo yo peri unahi iro ta'ame. Fene ane ma'e au luwaruwe ta'ame.

¹³ Sosu fene peri eite so'oruwe tepa'asiye. Tu naifa ane tutawe fene ma'e henerai su, ane u tahe se iroteye. Serai ane fene ma'e Krai lo peri heneruwe pefine a'i au te'e areiyeyei.

¹⁴ Ane u tahe se iroteye su, fene ane ne marepi orese a'i tote ewiteteye. Fene ane ne marepi luwaru a'i toteye ta'ama. Aiwawe a'i fene ane me'iyeni ma'e atati arunati ta'ame. Ahowa, fene ane se tote erite wisereyete. Fene ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i wou omo hire ma'e eritesai. Sosu fene ane Owane Krai Jisas wou

eritesai.

¹⁵ Serai ane fene ma'e ei towerisiya. Tu naifa fene marepi erasi a'i nine'inamiteye. Ahowa, marepi nine'iyei fene lo po'utesiya awere? Sosu ane peri pefine a'i fene ma'e te'esiya. Tu naifa fene ane ne aiwawe ferafereiyei ne toteye. Serai fene fara'u nihe fene lo ani tahe aniyei ne toteyewe, ane ma'e aurowa.

¹⁶ Ane peri werese pefine a'i fene ma'e te'esiya su, ane piyene fene se airame wou henerai awere?

¹⁷ Lu tewi ape mo lai fene ma'e au atuatu ferafereiteye. Lowe marepi fene lo au luwaruweyei ne totesiya. Marepi lowe lo apou totesiya. Fene nomo fu arunatirowawe, marepi lowe lo tote tawesi umasite. Sosu fene lowe mase marepi ta'i a'i totenamite.

¹⁸ Fene lu taune tamo ma'e ferafereiyei au atuaturowa su, fene yo seni wisere a'i umasirowa. Yo seni apou ape mi mi weriyei wisere pefine a'i tene! Ane fene mase irorowa su, peri ape pefine a'i tene! Sosu aiwawe a'i ane fene eyeri ma'e irorowa ape, peri ape pefine a'i tene!

¹⁹ Serai eimane ano, ane fene ne fofowei erasi marepi ano sahe papu teritesiya. Fofowei ape taune eimane auteiyei lo fofowei teriteyei wou a'i ne. Fofowei ape marepi ano sahe ironamitorowa. Serai Krai lo marepi fene ma'e henerairowa su, fofowei ape marepi ano sahe irosiya ape, po'uterowa.

²⁰ Ane pereye nowe eite se fene mase iroreme. Ane nihari fene lo siyeyei su, ane fene ma'e ai peri ta te'erowata. Ane fene eyeri ma'e irosiya su, ane

fene ne marepi orese a'i irosiya.

Menitani Hagar sosu Sara lo peri anowe.

²¹ Fene ane ma'e peri si itiya'u au te'ere! Fene Moses lo yo peri unahi irowei ne totesiya ape, fene Moses lo yo peri pefine wanu eti umasisiya awere?

²² Owane Sitewi lo one towe sahe peri ta apou leseye, “Ya'ariyei Abraham lo eimane hesi irot-eye. Meni eime ta wiyawi yahowa'i siye menitani ape lai auteiye. Meni eime tere'e menitani iyape se lai auteiye.” [Stt 16:15; 21:2]

²³ Meni eime ape wiyawi yahowa'i siye menitani lai auteiye ape, le awei lo yo seni umasiyewe, serai meni eime lo auteiye. Meni eime tere'e Owane Sitewi lai Abraham ma'e peri ta au te'e naneiye. “Tani pefine tutawe no meni eime ta auteirowa.” Serai tani pefine lo meni eime ape auteiye. [Ro 9:7-9]

Nomo tote tawesiyei su, nomo eimane pefine a'i henerai.

²⁴ Taune hesi ape ne peri anowe ta nomo ma'e au atuatusiya. Taune hesi ape te'e naneiyei hesi apou ape wou iroteye. Te'e naneiyei ta'i ape omo Sainai ma'e fai. Lu taune werese Moses lo yo peri tote wanu umasinamiteye ape, lowe wiyawi yahowa'i siye lu taune ironamiteye. Menitani ape lo iyape Hagar.

²⁵ Sosu menitani Hagar omo Sainai aiwawe wou a'i ne. Omo ape Pani tewi Arebia sahe iroteye. Menitani Hagar omo Jerusalem apou wou a'i ne. Lu taune werese omo ape sahe iroteye

ape, lowe werese wiyawi yahowa'i siye lu tewi a'i ne.

²⁶ Ahowa, omo Jerusalem ni'arawe hire ma'e ironamisiya ape, le wiyeme pefine a'i ne. Omo ape menitani pefine wou a'i ne. Menitani ape lai mai pefine nomo lo ne. [*Hi 12:22; KTH 21:2,10*]

²⁷ Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, “Menitani waiyari ta, ne marepi erasi a'i nine'inamite. Ne menitani waiyari, ne meni eime auteiyei lo fofowei terite ta'ame ape, ne peri erasi ute nine'inamite. Ne eimane tomu ne'ese auteirowa. Taune meni mo se fene eimane werese fene lo ta'i ta'i a'i auteirowa.” *Ais 54:1*

²⁸ Sosu kaiyemo mo, fene meni Aisak wou a'i ne. Owane Sitewi lai Abraham ma'e te'e naneiyeye. Serai tani lo meni eime ape auteiye. Fene ma'e Owane Sitewi apou te'e naneiyeye. Serai fene Owane Sitewi lo eimane pefine a'i henerai. [*Ro 9:7*]

²⁹ Nowe ape se tu naifa weriyei meni ape awei lo yo seni se auteiye ape, le meni ape Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se auteiye ape, au luwaruwenamiteye. Sosu pereye nowe eite se lu tewi awei lo yo seni auteiye ape, lowe Owane Sitewi lo eimane aiwawe a'i au luwaruwenamisiya.

³⁰ Owane Sitewi lo peri piye te'esiya awere?

“Fene wiyawi yahowa'i siye menitani naiyari, meni eime lo aiwawe a'i, pani eyeri tewi ma'e eimawesawire! Wiyawi yahowa'i siye menitani lo meni eime, le mi mi weriyei weriyei etiri iyami anirowata. Menitani pefine a'i lo meni eime lai etiri

iyami werese anirowa.”

Stt 21:9-10

³¹ Serai kaiyemo mo, nomo menitani yahowa'i lo eimane ta'ama. Ahowa, nomo menitani pefine a'i lo eimane tene!

5

Nomo Krai ne tote tawesiyei su, le nomo ma'e au fetaneyerowa.

¹ Tu naifa nomo Moses lo yo peri unahi ironamiteye. Ahowa, Krai lai yo peri lo orese werese a'i nomo lo ani fu ararowe. Serai le nomo ma'e au ta'ane fetaneyeye irowe. Serai nomo fetaneyeyei wiyeme a'i ironamitorowa. Serene fene kairefi a'i teinamite. Fene fetaneyeyei ape Krai fene ma'e auwe ape owe ape atati arunatite. Sosu fene fetaneyeyei ape atati arunatiyei su, fene yo peri orese ape si tame tote tawesirowa.

² Wanure! Ane Pol fene ma'e te'esiya. Fene yo peri si tame umasirowawe, sosu tahe fene lo tewi touwei su, Krai fene ne yahowa'i henerairowa.

³ Sosu ane lu werese ma'e peri kairefi a'i se tame au te'esiya. Fene tahe fene lo touwei su, fene yo peri werese werese fa umasinamite.

⁴ Fene apou totesiya su, “Ane yo peri werese umasiyei su, ane Owane Sitewi lo nihe se meni aseyaro a'i heneraiyei.” Opiyai! Fene lai Krai marepi hepene fene lo sahe au ani sasarisawi arunati. Fene Krai lo ferafereiyei nowe ma'e teinamitorowa.

⁵ Nomo Krai ne tote tawesiyei su, nomo Owane Sitewi lo nihe se nomo wara'i a'i heneraiyei. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai le yo seni wara'i a'i nomo ma'e tote tawesiyei nomo lo

au kairefifiesiya. Serai nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i heneraiyei ne ninawenamisiya.

⁶ Nomo Krai Jisas ne tote tawesi umasiyei, sosu le ne nateyei su, tahe touwei lo yo seni yahowa'i irorowa. Sosu aiwawe a'i fene tahe fene lo tou ta'ame su, etiri aiwawe yahowa'i irorowa. Krai ne tote tawesi umasiyei ape, etiri tutawe pefine a'i ne. Tote tawesiyei se, fene lu taune werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatitorowa. [*1 Ko 7:19; Ga 6:15*]

⁷ Fene Krai ne tote tawesiteye su, marepi hepene fene lo wisere a'i ironamiteye. Nowe pereye eite se fene marepi hepene fene lo luwaru a'i irosiya. Eiwerai fene ma'e peri wawero au te'e areareye awere? Serene fene Owane Sitewi lo peri pefine a'i arisiteye.

⁸ Marepi luwaru lowe lo ape Owane Sitewi ma'e fai ta'ama. Ahowa, le a'i lai fene ariariyeyewe, sosu ei aniyeye.

⁹ Fe wawe sa'i horuse a'i ape tou poruneiyeye su, fe lo'u wisere a'i ape horuse luwaru a'i irorowa. [*1 Ko 5:6*]

¹⁰ Ane marepi kairefi a'i se fene ne totesiya. Ane so'oruwesiya tene! Fene peri werese ano wanu umasirowa. Meni Owane Pefine a'i lai fene ma'e au ferafereirowa. Serai peri wawero, fene ma'e au te'e areiyeteye ape, fene peri lowe lo wanu tote tawesi umasirowata. Ahowa, meni ape marepi fene lo au luwaruweteye ape, ane le so'oru ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lai le ma'e fofowei erasi a'i ta aurowa. [*Ga 1:7; 2 Ko 11:15*]

¹¹ Kaiyemo mo, ane peri wawero ta fene ma'e

au te'e areiyenamiyei su, “Fene tahe fene lo tewi toure.” Ane peri wawero ape au te'eyei su, Owe meni ta lai ane ma'e au luwaruwerowa. Ahowa, lowe ane ma'e erasi a'i au luwaruwenamisiya. Serai ane peri wawero ape au te'eyei su, fene tahe fene lo touwei. Krai me tape'i sahe temeniyeye su, temeniyeyei lo ne, lu taune tomu ne'ese Krai ne ninapune winetai ta'ame.

¹² Marepi ano apou a'i totesiya. Lu tewi ape mo marepi fene lo au luwaruweteye ape, lowe tahe towafi lowe lo werese toute.

¹³ Sosu a'i pe kaiyemo mo, Owane Sitewi lai fene marepi fetane a'i se ei aniye. Serai marepi hepene fene lo yo peri lo kairefi unahi ironamitorowata. Ahowa, fene apou owe ape totere, “Nomo marepi fetane a'i irosiya su, nomo fara'u yo seni luwaru a'i irorowa.” Ahowa, fene lu taune tere'e ma'e tote tiyati wawesiye feraferete. [*1 Pi 2:16*]

¹⁴ Moses lo yo peri lo sitewi apou a'i te'esiya. Peri sitewi ape tutawe pefine a'i ne. Fene lu tewi towafi fene lo marepi erasi a'i tote wawesiyeteyei su, fene lu taune tere'e ma'e aiwawe a'i fa tote wawesiyenamite. [*Ro 13:9*]

¹⁵ Fene lu tewi fene lo au tiyati luwaruwenamirawawe, sosu lowe ma'e ai marepi totenamiteyeyei su, fene werese weiyai! Fene yo seni apou ape ironamitorowa su, fene marepi hepene fene lo au tiyati luwaruwe po'uterowa.

Fene Hepene Wara'i a'i lo marepi umasinamite.

¹⁶ Ahowa, ane fene ma'e te'esiya. Fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se Krai lo yo seni

tote umasite. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene papu ironamisiya su, fene lu marepi tote umasirowata.

¹⁷ Marepi weriyei nomo lo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ma'e ai atunamisiya. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi weriyei nomo lo ma'e ai atunamisiya. Serai lowesi ai atu tiyatinamisiya. Serai Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i yo seni luwaru a'i fene iroreme ape, einamisiya. *[Ro 7:15-23]*

¹⁸ Ahowa, fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i unahi irosiya su, fene Moses lo yo peri unahi ironamirowata.

¹⁹ Lu marepi nomo ma'e amerame a'i henerai ape, aiwawe a'i ne. Tafa'e yo seni luwaru a'i, yo seni unou a'i, tafa'e marepi luwaru a'i, etiri ape mo lu taune ironamirowa. *[1 Ko 6:9-10]*

²⁰ God wawero au tote wisereye nine'iyei. Sinariyei marepi toteyei. Lu taune ma'e ai marepi totenamiyei. Lu taune ma'e marepi luwaru a'i au tote luwaruweteyei. Etiri ne'ese ape ne siye wisereyeyei. Ai peri erasi lu taune ma'e toteyei. Ai peri au te'e tiyatiyei. Marepi towafi lowe lo tote umasinamiyei. Ai peri morose lu tiyati te'eyei. Peri wawero umasiyei. Lu weneri oso ai marepi toteyei ne ta'uweraiyei.

²¹ Meni tere'e lo etiri siye tote wisereyeyei. Meremereye sa'i ene anamiteyei. Lu taune weneri oso tafa'e yo seni luwaru a'i irowei ne ta'uweraiyei. Yo seni luwaru a'i ironamiteyei. Yo seni luwaru tere'e apou ape ne. Tu naifa ane fene mase iroteye su, ane yo seni luwaru a'i apou ape fene ma'e au te'e amouweteye. Sosu ane fene

ma'e tame au te'e areiyerowa. Lu taune ta yo seni luwaru a'i apou ape iroteyei ape, lowe mo etiri Owane Sitewi lo omo hire ma'e irosiya ape, anirowata.

²² Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi apou aiwawe a'i ne. Lu taune tiyati tote wawesiyeyei. Marepi nine'iyeyi. Marepi fetaneye iroteyei, marepi momotei a'i ironamiteyei, marepi feraferiyei. Marepi tote wisereyeyei. Marepi wisere pefine a'i tote umasinamiteyei.

²³ Marepi eresene a'i ironamiteyei. Marepi luwaru tote einamiteyei kairefiyenamiteyei. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi apou ape yo peri ta lai au itawi amouwerowata.

²⁴ Serai lu taune Krai Jisas lo peri wanu tote tawesi umasisiya ape, lowe marepi weriyei lowe lo me tape'i sahe ti tawesi po'uteye. Yo seni luwaru a'i ape lowe lo sosu marepi luwaru a'i aiwawe a'i me tape'i sahe ti tawesi po'uteye. [*Ro 6:6; Kl 3:5*]

²⁵ Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene papu ironamisiya su, fene marepi lo tote umasinamite.

²⁶ Serai nomo lo iyape yahowa'i owe ape ei ani arowete. Nomo lu taune ma'e Krai ne tote tawesisiya ape, ai marepi owe ape tote oreseye tiyatite. Nomo lu tere'e lo etiri owe ape siye wisereyete. [*Fl 2:3*]

6

Fene lu taune au feraferi tiyatite.

¹ Sosu a'i pe kaiyemo mo, meni ta, Krai ne tote tawesisiya ape, le yo seni luwaru a'i irowe. Fene le yo seni luwaru a'i irowe ape, siyeye

su, fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi umasinamisiya ape, fene meni ape yo seni luwaru a'i irowe ape, marepi eresene a'i se Krai lo yo seni si tame hene anire. Ahowa, fene weiyai! Satan lai tote tawesiyei fene lo au luwaruweyei ne totesiya. Serai fene yo seni luwaru a'i apou ape irowei ne toteyei. *[Mt 18:15]*

² Fene lu taune lo marepi orese a'i au ferafereti tiyatite. Fene marepi orese a'i au feraferetiyei su, fene Krai lo marepi umasinamirowa. *[Ro 15:1]*

³ Serai meni ta apou toteyei su, "Ane meni iyape erasi se." Ahowa, le meni yahowa'i ne, topo a'i lai te'e arearesiya.

⁴ Fene wiyawi towafi fene lo werese ani fu ereite. Le apou ape owe ape toteye, "Ane meni tere'e lo wiyawi ani hese ereirowa. Wiyawi ano ape lai wiyawi tere'e lo fara'u hi ani ararosiya." Fene wiyawi aseyaro a'i irowei su, fene marepi fene lo papu fara'u nine'inamitorowa.

⁵ Nomo ta'i ta'i a'i yo seni towafi nomo lo aseyaro a'i ironamite. *[Ro 14:12]*

⁶ Sosu a'i pe meni ta Owane Sitewi lo peri au te'e areiyesiya. Lu taune tere'e peri lo wanuwei su, lowe etiri wisere a'i apou ape atuatu siye meni ma'e isafiye noweinoweite. *[1 Ko 9:11,14]*

⁷ Fene towafi fene lo peri owe ape tame te'e arearete. Owe meni ta lai Owane Sitewi ma'e au te'e arearerowata. Meni ta yo seni luwaru a'i irowei su, le apou toteyei, "Owe meni ta lai yo seni luwaru a'i ano siyeyei." Ahowa, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i ape amerame a'i siyerowawe, sosu meni ape ma'e fofowei erasi ape itiya'u aurowa.

⁸ Meni ta menitani ta marepi weriyei topo lo umasinamisiya su, marepi weriyei topo lo lai marepi hepene lo ma'e au luwaruwe po'uterowa. Ahowa, meni ta menitani ta Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi tote umasinamirowa su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai le ma'e marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi weriyei au ironamitorowa. [Ro 8:13]

⁹ Fene wiyawi wisere a'i iroteyei su, fene marepi orese a'i owe ape teritete. Nowe me'iye su, fene tahe onota'ano a'i terite ta'ame su, Owane Sitewi lai etiri wisere a'i lo fene ma'e aurowa.

¹⁰ Serai marepi orese a'i heneraiyei su, fene nowe weriyei weriyei nomo lu taune werese yo seni wisere a'i lowe ma'e fa au feraferi tiyatite. Lu taune Krais lo marepi tote tawesi umasisiya ape, nomo lowe ma'e aiwawe a'i fu au feraferinamite.

Owane Sitewi lai marepi he'i a'i nomo ma'e ta'anerowa.

¹¹ Sosu a'i pe fene leseyei ereti ano erasi a'i lesesiya ape, siyere.

¹² Juda lo lu tewi lai lu taune Krais lo me tape'i sahe umasisiya ape au luwaruweyei ne totesiya. Serai lu tewi tamo, Jisas ne tote tawesi umasisiya ape, lowe fene ma'e peri kairefi a'i se apou te'esiya. "Fene tahe fene lo fa tewi toure!" Lowe Juda lo lu tewi ma'e au nine'iyeyi ne totesiya. Lowe Juda lo marepi tote umasirowa su, Juda lo lu tewi lowe ma'e au luwaruwerowata.

¹³ Lu tewi ape mo tahe towafi lowe lo tewi touwe ape, lowe Moses lo yo peri werese arisi-namisiya. Ahowa, lowe fene ma'e apou te'esiya,

“Fene Moses lo yo peri fa tote umasite. Sosu fene tahe fene lo toure!” Serai fene tahe fene lo touwei su, fene peri lowe lo wanu umasiorowawe, lowe iyape towafi lowe lo fene ne ei ani arowerowa.

¹⁴ Ahowa, ane lai iyape ano mi mi weriyei weriyei ei ani arowerowata. Ahowa, ane Meni Owane Jisas Kraiss lo me tape'i ne totयेyе su, ane fara'u me tape'i lo ape ei ani arorowa. Jisas Kraiss me tape'i sahe temeniyeye su, le marepi weriyei ano Kraiss mase me tape'i sahe aine tawere tawesinamiye. Serai ane awei lo yo seni luwaru werese a'i irorowata.

¹⁵ Fene tahe fene lo touwei su, etiri ape yahowa'i ne. Aiwawe a'i meni ta tahe lo tou ta'ame su, etiri aiwawe yahowa'i ne. Ahowa, marepi hepene he'i a'i Owane Sitewi lai nomo ma'e auwe ape wisere pefine a'i ne. *[Ga 5:6; 2 Ko 5:17]*

¹⁶ Sosu lu taune Kraiss lo yo peri ape tote umasisiya ape, ane lowe ne Owane Sitewi ma'e ei towerisiya. Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi fetane pefine a'i sosu feraferiyeyi lo mi mi weriyei weriyei au ironamitorowa. Ei, Owane Sitewi lai marepi fetane a'i lo, sosu feraferiyeyi lo lu tewi pefine a'i lo ma'e weriyei weriyei au ironamitorowa.

¹⁷ Serai ane peri ye'ewi fene ma'e eisiya. Ane Jisas lo marepi umasisiya su, nowe tase lu tamo me'iyeni ano sahe aine nateye. Enite niyame yaro tahe ano sahe irosiya. Serai fene meni ta ane ma'e owe ape au luwaruwete. *[2 Ko 4:10]*

¹⁸ Serai kaiyemo mo, Owane Jisas Kraiss lo feraferiyeyi marepi hepene fene lo mase ironamite. Peri wiyeme a'i tene!

xxx

Owane Sitewi lo Peri Te'e Naneiyei He'i
The New Testament in the Saniyo-Hiyewe Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saniyo-Hiyewe long
Niugini

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saniyo-Hiyewe

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

6e446661-7563-5fdd-b0a1-f674b9c2fd56